

Den 3. december 2004

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 135 stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg

Spørgsmål 135

”Vil ministeren oplyse i skematisk og sammenlignelig form forskelle og ligheder mellem samtlige miljøkrav, tilsyn etc. der stilles til henholdsvis landbruget og til den almindelige industri, jf. miljøbeskyttelsesloven?”

Svar:

Miljøbeskyttelsesloven omfatter al virksomhed, som gennem udsendelse af faste, flydende eller luftformige stoffer, gennem udsendelse af mikroorganismer, der kan være til skade for miljø og sundhed, eller ved frembringelse af affald kan medføre forurening af luft, vand, jord og undergrund. Loven omfatter endvidere bl.a. støj, samt dyrehold, skadedyr og andre forhold, som kan medføre hygiejniske problemer eller væsentlige ulemper for omgivelserne. Dvs. loven omfatter både industri og landbrug. Der gælder således de samme principper for reguleringen af industri og landbrug, jf. princippet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) og lokaliseringsprincippet.

Det er vanskeligt at sammenligne de krav, der fastsættes til de enkelte brancher. Det hænger sammen med, at reguleringen af de enkelte brancher afhænger af den forurening, branchen giver anledning til. For de enkelte virksomheder må man tillige tage hensyn til, hvor virksomheden er lokaliseret.

Husdyrbrug er specifikt reguleret, dels i bekendtgørelse om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (herefter benævnt husdyrgødningsbekendtgørelsen), dels i reglerne om godkendelse efter kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen fastsætter en række generelle krav til indretning og drift af husdyrbrug. Bekendtgørelsen er udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven og fastsætter krav til placering af stalde, møddinger mv., indretning af stalde, kapacitet til gødningsopbevaringsanlæg, opbevaring af gødning, ensilage og spildevand, indretning af afløb, drift og vedligeholdelse samt anvendelse af husdyrgødning (harmonikravet) og ensilagesaft.

Ved etablering, udvidelse eller ændring af bestående anlæg eller etablering, udvidelse eller ændring af bestående dyrehold under godkendelsesgrænserne efter miljøbeskyttelsesloven gælder alene en forhåndsansøgning til kommunen.

Etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug inden for en afstand af 100 meter (kun for husdyrbrug over 100 DE) til naboer og 300 meter til samlet bebyggelse, byzone, fremtidig byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der er udlagt til boligformål mv. kan imidlertid kun finde sted efter kommunalbestyrelsens godkendelse. Kommunalbestyrelsen fastsætter vilkår, så risiko for ikke uvæsentlige gener og forurening for omgivelserne begrænses. Inden for en afstand af 50 meter til ovennævnte områder er etablering, udvidelse og ændring imidlertid ikke tilladt.

Miljøbeskyttelsesloven fastsætter, at særligt forurenende virksomheder, herunder større husdyrbrug, skal have en miljøgodkendelse efter lovens kapitel 5, inden etablering eller drift må påbegyndes. Listen omfatter godt 6.600 virksomheder, herunder husdyrbrug over 250 dyreenheder (DE). For samtlige typer af virksomheder gælder, at myndighederne på baggrund af en ansøgning meddeler eller afslår godkendelse til etablering, udvidelse eller ændring af virksomheden. Godkendelsen meddeles på en række vilkår for indretning og drift med henblik på at forebygge og begrænse forurening fra virksomheden. Vilkårene fastsættes på baggrund af de generelle vejledninger for luft-, støj- og spildevandsforurening og ud fra en konkret vurdering af den enkelte virksomheds forureningsforhold, beliggenhed mv.

Såfremt et husdyrbrug under godkendelsesgrænserne efter miljøbeskyttelsesloven eller et landbrug uden husdyrhold giver anledning til væsentlig forurening eller uhygiejniske forhold kan der - ligesom for andre typer virksomhed - i medfør af § 42 i miljøbeskyttelsesloven udstedes et påbud til afhjælpning af forureningen eller generne, medmindre forholdet er udtømmende reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

I 1996 vedtog EU et direktiv om godkendelse af større virksomheder (IPPC-direktivet). Direktivet blev gennemført i Danmark i 1999.

Af de ca. 6.600 godkendelsespligtige virksomheder er ca. 1250 er IPPC-virksomheder. Cirka halvdelen af IPPC-virksomhederne er større husdyrbrug.

Alle godkendelsespligtige husdyrbrug er omfattet af IPPC-direktivets krav. Det indebærer, at der kan fastsættes vilkår, der rækker videre end de generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, f.eks. vilkår til begrænsning af lugt og støj fra husdyrbruget. Ved vurderingen af, hvad der er bedste tilgængelig teknologi for et godkendelsespligtigt husdyrbrug, skal der tages hensyn til de oplysninger, som EU-Kommissionen har samlet i de såkaldte BAT reference documents (BREF-dokumenter). EU-Kommissionen udsendte i 2003 et BREF-dokument om husdyrbrug.

For tilsyn med henholdsvis industri og landbrug gælder miljøbeskyttelseslovens almindelige regler, hvorefter tilsynsmyndigheden fører et generelt tilsyn med, at loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes. Herefter er det som udgangspunkt tilsynsmyndigheden, der skønner over, hvorledes et hensigtsmæssigt og forsvarligt tilsyn kan tilrettelægges. Til hjælp for kommunernes tilsyn

har Miljøstyrelsen udarbejdet en vejledning for industri og en vejledning for landbruget. Herudover er der som opfølgning på Virksomhedsudvalgets arbejde udarbejdet et differentieret tilsynssystem, så det kontrollerende tilsyn differentieres og reduceres i takt med virksomhedens egen miljøindsats.

Der er endvidere indgået en aftale mellem Kommunernes Landsforening og Miljøministeren i november 1996 med virkning fra 1998 om minimumsfrekvenser for tilsyn. Det blev her aftalt, at minimum 50 % af listevirksomhederne skal tilses årligt. Minimum 50 % af virksomheder omfattet af anmelde- og branchebekendtgørelser skal tilses i løbet af 2-årig periode, og minimum 50 % af landbrug med erhvervsmæssigt dyrehold skal tilses i løbet af en 3-årig periode. Alle svinebrug med en opbevaringskapacitet på mellem 6-9 måneder skal dog være tilset i løbet af en 3-årig periode. Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen står for vurderingen af kommunernes tilsyn bl.a. i forhold til minimumsaftalen.

Ud over miljøbeskyttelseslovens regler gælder også reglerne om VVM efter planloven.

VVM-proceduren og herunder også den såkaldte screeningsprocedure er ens for alle anlæg omfattet af VVM-reglerne, uanset om der er tale om anlæg til husdyrproduktion, industrianlæg eller offentlige anlæg.

Anlæg til husdyrproduktion med en kapacitet for mere end 250 DE eller mere end 210 DE i slagtekyllinger alene er **altid** VVM-pligtige ved nyanlæg eller ændringer, der kan sidestilles med nyanlæg.

Anlæg til intensiv husdyrbrug, som ikke er omfattet af det obligatoriske krav om VVM – jf. ovenfor samt ændringer, der ikke i sig selv kan sidestilles med nyanlæg, hvis disse kan være til skade for miljøet, vil være VVM-pligtige, hvis det pågældende anlæg konkret vurderes at kunne påvirke miljøet væsentligt.

Hermed følger en skematisk oversigt over miljøkrav til landbruget og industrien:

Regulering og hjemler	Industri	Landbrug
Miljøbeskyttelsesloven	Omfattet af miljøbeskyttelsesloven, dvs. forureningsbegrænsningsprincippet (princippet om anvendelse af bedst tilgængelige teknik (BAT)) og lokaliseringsprincippet.	Omfattet af miljøbeskyttelsesloven, dvs. forureningsbegrænsningsprincippet (princippet om anvendelse af bedst tilgængelige teknik (BAT)) og lokaliseringsprincippet.
Bekendtgørelser	En lang række bekendtgørelser, der fastsætter f.eks. emissionsgrænseværdier for bestemte virksomhedstyper.	Husdyrgødningsbekendtgørelsen fastsætter en række generelle krav til placering af stalde, møddinger mv., indretning af stalde, kapacitet til gødningsopbevaringsanlæg, opbevaring af gødning, ensilage og spildevand, indretning af afløb, drift og vedligeholdelse samt anvendelse af husdyrgødning (harmonikravet) og ensilagesaft.
Godkendelsespligt	En lang række større og forureningsstunge virksomheder (i alt ca. 6.000)	Husdyrbrug større end - 250 DE i kvæg - 100 DE i slagtekyllinger - 230 DE i æglæggende høns eller - 210 DE i slagtesvin. I alt ca. 640 husdyrbrug
Omfattet af IPPC-direktivets krav	Ca. 650 af de godkendelsespligtige virksomheder er omfattet af IPPC-direktivets krav. Det betyder bl.a., at der ved vurderingen af, hvad der er BAT for den enkelte virksomhedstype, skal tages hensyn til de dokumenter, som EU-Kommissionen udarbejder om BAT (BREF-documents)	Alle de godkendelsespligtige husdyrbrug er omfattet af IPPC-direktivets krav. Det betyder bl.a., at der ved vurderingen af, hvad der er BAT for den enkelte virksomhedstype, skal tages hensyn til de dokumenter, som EU-Kommissionen udarbejder om BAT (BREF-documents). Kommissionen har udarbejdet et BREF-dokument særligt om husdyrbrug.
Principper for godkendelse	Regulering af de enkelte virksomheder og virksomhedstyper tager således udgangspunkt i en vurdering af de konkrete forureningsforhold og mulighederne for at begrænse forureningen for den enkelte virksomhed eller branche samt i en bedømmelse af de lokale omgivers sårbarhed.	Regulering af de enkelte virksomheder og virksomhedstyper tager således udgangspunkt i en vurdering af de konkrete forureningsforhold og mulighederne for at begrænse forureningen for den enkelte virksomhed eller branche samt i en bedømmelse af de lokale omgivers sårbarhed.
Påbud	Kommunen kan meddele påbud til ikke-godkendelsespligtige virksomheder om at nedbringe væsentlig forurening.	Kommunen kan meddele påbud til ikke-godkendelsespligtige husdyrbrug om at nedbringe væsentlig forurening.

Anmeldepligt	Ingen anmeldepligt fra 1. 1. 2005	Krav om forhåndsanmeldelse ved etablering, udvidelse eller ændring af bestående anlæg eller etablering, udvidelse eller ændring af bestående dyrehold under godkendelsesgrænserne efter miljøbeskyttelsesloven.
Afstandskrav	Kun afstandskrav i forbindelse med etablering af nye autoværksteder. Ellers ingen afstandskrav.	Etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug inden for en afstand af 100 meter fra naboer (dog kun for brug over 100 DE) og 300 meter til samlet bebyggelse, byzone, fremtidig byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der er udlagt til boligformål mv. kan imidlertid kun finde sted efter kommunalbestyrelsens godkendelse. Kommunalbestyrelsen fastsætter vilkår, så risiko for ikke uvæsentlige gener og forurening for omgivelserne begrænses. Inden for en afstand af 50 meter til ovennævnte områder er etablering, udvidelse og ændring imidlertid ikke tilladt.

Skematisk oversigt over reguleringen af forureningstyper

	Industri	Landbrug
Luftforurening	Luftforurening reguleres efter Miljøstyrelsens Luftvejledning og en række bekendtgørelser (EU-direktiver), der fastsætter emissionsgrænseværdier for udledning af bestemte stoffer, herunder kvælstofforbindelser.	I husdyrgødningsbekendtgørelsen er fastsat en række bestemmelser med henblik på at reducere ammoniakfordampningen. F.eks. krav om overdækning af gødningslagre, krav til udnyttelse af husdyrgødning, krav til teknik til udbringning af husdyrgødning og krav om nedbringningstid for husdyrgødning. Reglerne medfører endvidere, at der ikke er mulighed for afbrænding af husdyrgødning, hvilket sikrer mod NO _x -emissioner.
Lugt	Lugt reguleres efter Miljøstyrelsens Lugtvejledning	For godkendelsespligtige landbrug er der i Vejledning nr. 4/1997 fra Miljøstyrelsen fastsat vejledende afstandsgrænser for svine- og fjerkræbrug ud fra produktionens størrelse. For ikke-godkendelsespligtige landbrug reguleres lugt ud fra et krav om godkendelse inden for de førnævnte afstandskrav. Der skal i den forbindelse foretages en konkret vurdering af lugtgenerne og fastsættes vilkår til reduktion af generne incl. lugt. Der er desuden mulighed for at regulere lugt vha. påbud.
Spildevandskrav	Spildevand reguleres gennem spildevandstilladelser. Kravene fastsættes på baggrund af krav i Miljøstyrelsens spildevandsvejledning.	Spildevand reguleres gennem spildevandstilladelser. Kravene fastsættes på baggrund af krav i Miljøstyrelsens spildevandsvejledning
Støj	Støjkrav fastsættes i forbindelse med en godkendelse eller som påbud til en ikke-godkendelsespligtig virksomhed, jf. Miljøstyrelsens Støjvejledning.	Støjkrav fastsættes i forbindelse med en godkendelse eller som påbud til en ikke-godkendelsespligtig virksomhed. Miljøstyrelsens vejledning om godkendelse af husdyrbrug.
Beskyttelse af jord og grundvand	<ul style="list-style-type: none"> - Forbud mod at forurene jord og grundvand, jf. miljøbeskyttelseslovens § 19. - Olie-tankbekendtgørelsen - Krav til beskyttelse af jord og grundvand fremgår også af den enkelte godkendelse i vilkårene. 	<ul style="list-style-type: none"> - Forbud mod at forurene jord og grundvand, jf. miljøbeskyttelseslovens § 19. - Slambekendtgørelsen - Sprøjtning, gødning/gylle, bræmmer mmm.
Affaldsregulering	Affaldsbekendtgørelsen	Affaldsbekendtgørelsen

	Industri	Landbrug
Tilsyn	Tilsyn føres efter miljøbeskyttelsesloven regler	Tilsyn føres efter miljøbeskyttelsesloven regler
Tilsynsfrekvenser Nyt system under udarbejdelse	Min. 50 % af listevirksomhederne skal tilses årligt. Min. 50 % af virksomheder omfattet af anmelde- og branchebekendtgørelser skal tilses i løbet af 2 årig periode.	Min. 50 % af landbrug med erhvervsmæssigt dyrehold skal tilses i løbet af en 3-årig periode. Alle svinebrug med en opbevaringskapacitet på mellem 6-9 måneder skal dog være tilset i løbet af en 3-årig periode. For godkendelsespligtige landbrug skal 50 % tilses årligt.